

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az energiahatékonyságot jelölő címkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről

(COM(2015) 341 final – 2015/0149 (COD))

(2016/C 082/02)

Előadó: Emilio FATOVIC

2015. augusztus 31-én az Európai Unió Tanácsa, illetve 2015. szeptember 15-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 194. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az energiahatékonyságot jelölő címkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről

(COM(2015) 341 final – 2015/0149 (COD))

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2016. január 7-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2016. január 20–21-én tartott, 513. plenáris ülésén (a 2016. január 20-i ülésnapon) 218 szavazattal 2 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatát az energiahatékonyságot jelölő címkézés keretének létrehozásáról, mivel úgy véli, hogy az megfelelő végrehajtás esetén és a környezettudatos tervezésről szóló irányelvvel együtt kedvezően hathat a környezetre, a fogyasztókra, a vállalkozásokra és a munkavállalókra.

1.2. Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat megoldást kínál a jelenlegi jogszabályokkal kapcsolatos problémákra, egyebek mellett az eredményes végrehajtás, a hatékony piacfelügyelet és a fogyasztóknak a világos, kimerítő és összehasonlítható információhoz való jogának tekintetében. Az EGSZB különösen azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy minden termék kategória esetében folytassa a termékosztályok szabványosítását és egyszerűsítését.

1.3. Az EGSZB egyetért azzal, hogy az irányelv helyett a rendelet legyen az a jogi eszköz, amely biztosítja a jogszabály hatékony és egységes végrehajtását Európában.

1.4. Az EGSZB véleménye szerint helyes döntés volt a termékatbázis létrehozása, amellyel hatékonyabbá tehető a piacfelügyelet. Az EGSZB azonban alapvető fontosságúnak tartja, hogy szigorítsák az értékesített termékek műszeres ellenőrzését annak igazolása érdekében, hogy a termék jellemzői ténylegesen megfelelnek-e a címkén feltüntetett jellemzőknek.

1.5. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a felügyeleti és ellenőrzési folyamatokban részt vevő munkavállalók és más illetékes személyek számára dolgozzon ki és finanszírozzon közös és szabványosított képzéseket.

1.6. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság visszatérjen a korábbi, A-tól G-ig terjedő energiahatékonysági skálához, amely a fogyasztók számára könnyebben értelmezhető, valamint azt, hogy bevezessen egy sötétzöldtől pirosig terjedő színskálát a termékek energiahatékonyságának egyértelműbb meghatározása érdekében.

1.7. Az EGSZB azt javasolja, hogy a címkék hamisításának megakadályozása és – különösen az átmeneti időszakban – a fogyasztók megtévesztésének elkerülése érdekében újítsák meg az energetikai címkék grafikus megjelenését. Az EGSZB emellett azt is javasolja, hogy azon termékosztályok esetében, amelyekbe vagy a címkék új beosztással való ellátása, vagy a környezettudatos tervezésről szóló irányelvben meghatározott határértékek miatt a forgalmazott termékek egyike sincs besorolva, az Európai Bizottság hagyja meg a szürke jelzést.

1.8. Az EGSZB azt javasolja, hogy az új címkén – egyebek mellett a „szénlábnyom” megállapítása céljából – tüntessenek fel a fogyasztók számára lényeges olyan egyéb információkat is, mint a termékek minimális élettartama és a termék teljes életciklusára vonatkoztatott energiafogyasztása. Ezek az információk ugyanis elengedhetetlenek a különböző energia-besorolású termékek tényleges költségszempontú összehasonlíthatóságához, valamint élettartamuk szándékos lerövidítésének (programozott elavulás) megelőzéséhez és visszaszorításához.

1.9. Az EGSZB úgy véli, hogy ha egy olyan kulcsfontosságú kérdés, mint a szankciórendszer elfogadása, továbbra is tagállami hatáskörben marad, azzal a jogszabály végrehajtása kiegyensúlyozatlan lesz, ami meghiúsítja az Európai Bizottságnak az irányelv rendelettel való felváltására irányuló szándékát.

1.10. Az EGSZB úgy véli, hogy a szubszidiaritás elvét szem előtt tartva az Európai Uniónak lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy a hátrányosabb helyzetű társadalmi csoportok könnyebben hozzájuthassanak a legkiválóbb energia-hatékonyságú termékekhez, ezzel is kezelve az energiaszegénység jelenségét.

1.11. Az EGSZB szerint a „mindenki számára történő tervezés” elvéhez hasonlóan, amely elősegíti a bárki által használható termékek tervezését, a címkéket is mindenki – de különösen a fogyatékossgal élő polgárok – számára érthetővé kell tenni.

1.12. Az EGSZB arra kéri az Európai Uniót, hogy tegyen lépéseket annak érdekében, hogy az új címkehasználat nyomán felmerülő többletköltségeket ne hárítsák automatikusan a kiskereskedőkre vagy a végfelhasználókra.

1.13. Az EGSZB megállapítja, hogy nem létezik egy kimondottan az online kereskedelemre vonatkozó stratégia, holott véleménye szerint erre azért is szükség lenne, mert ez az egyik olyan terület, ahol a jogszabály végrehajtását jellemzően nem követik nyomon. Az EGSZB reményét fejezi ki különösen abban a tekintetben, hogy az Európai Bizottság mihamarabb intézkedéseket hoz azon internetes piacterek szabályozásával kapcsolatban, ahol a leggyakoribb az energiacímkék feltüntetésére vonatkozó kötelezettség megszégése.

1.14. Az EGSZB megállapítja, hogy az újrahasznosított másodlagos energiahordozókra vonatkozóan nincsenek célzott intézkedések. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a jogi kiskapuk elkerülése és mindenekelőtt az energiahatékonyságra, valamint a körkörös gazdaságra vonatkozó stratégiák közötti nagyobb összhang megteremtése végett az ilyen energiahordozók piacának szabályozása különösen fontos.

1.15. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet a harmadik országokból behozott termékekre, hogy a címkehamisítás egyértelmű eseteiben az európai termékek védelmet kapjanak a tisztességtelen verseny és a csalás esetlegesen felmerülő formáival szemben.

1.16. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Unió csak a fogyasztók aktív közreműködésével lesz képes megvalósítani energiahatékonysági céljait. Ezért kéri, hogy a szervezett civil társadalom működjön együtt a tagállami kormányokkal, hogy eredményesebb és szélesebb kört megszólító tájékoztató és figyelemfelkeltő tevékenységekre kerülhessen sor, amelybe elsősorban a különböző kiskereskedőket kell bevonni.

1.17. Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, hogy a fogyasztók eredményesebb tájékoztatása és tudatosságuk felébresztése érdekében a reklámokban kötelező jelleggel szerepeljen az adott termék energiacímkéje, vagy ha ez nem lehetséges, legalább a kérdéses energiaosztály.

1.18. Az EGSZB úgy véli, hogy az átmeneti időszak végén biztosított egy hét nem elég a termékek új rendszer szerinti címkézésére való végleges átállásra. Ezért kéri, hogy ezt az időszakot hosszabbítsák meg 30 napra.

1.19. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat illetően körültekintően és megfontoltan járjon el. Különösen reméli, hogy az Európai Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok körét világosan meghatározza, az Európai Parlament általi ellenőrzést garantálja és hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadását mindig megfelelő egyeztetés, valamint a tagállamok és az érdekelt felek bevonása kíséri.

1.20. Az EGSZB megfelelőnek tartja a címkézési keret felülvizsgálatára megállapított nyolcéves időszakot, mindazonáltal félideős hatásvizsgálat elvégzését javasolja.

1.21. Az EGSZB létfontosságúnak tartja, hogy határozzanak meg egy egyértelmű és stabil mechanizmust a kategóriába sorolásra annak érdekében, hogy a piac technológiai fejlődése miatt szükségessé váló későbbi kategorizálások gazdaságosak, pontosak és vitáktól mentesek legyenek. Ezért azt javasolja, hogy a termék címke csak akkor kapjon új beosztást, ha a piac legalább 20 %-át „A” energiasztályú termékek teszik ki.

2. Bevezetés

2.1. 2015. február 25-én az Európai Bizottság közzétette az energiaunióra vonatkozó csomagot, amely három jelentésből áll:

- az ellenállóképes energiaunió és előrettekintő éghajlat-politika keretstratégiája ⁽¹⁾,
- közlemény a globális éghajlat-változási megállapodással kapcsolatos uniós álláspontról,
- közlemény a tagállamok villamosenergia-hálózatainak összekapcsolására vonatkozó 10 %-os cél 2020-ig történő megvalósításához szükséges intézkedésekről.

2.2. Az energiaunió holisztikus szemléletű stratégiája, amelynek célja a biztonság, a fenntarthatóság és az energiaellátás versenyképességének javítása, öt dimenzióra épül:

- energiabiztonság, szolidaritás és bizalom,
- teljesen integrált európai energiapiac,
- a kereslet csökkentését elősegítő energiahatékonyság,
- a gazdaság dekarbonizációja, valamint
- kutatás, innováció és versenyképesség.

2.3. Az energiahatékonyságot jelölő címkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv ⁽²⁾ hatályaon kívül helyezéséről szóló rendelet a fenti stratégia része.

2.4. Az új címkézési keret szorosan kapcsolódik a környezettudatos tervezésről szóló 2009/125/EK irányelvhez ⁽³⁾. Miguel Arias Cañete éghajlat- és energiapolitikáért felelős biztos szerint a két jogszabály együttes végrehajtásával „az Európa 2020 stratégia annyi energiát takarít majd meg, amennyit Olaszország évente felhasznál, ez pedig 166 millió tonnányi olajnak felel meg”, jelentős hatást gyakorolva a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére.

2.5. Az új rendelet figyelembe veszi többek között a jelenlegi jogszabályok utólagos értékelésének eredményeit, a nyilvánossággal és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk eredményeit és egy hatásvizsgálat ⁽⁴⁾ megállapításait.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1. Az Európai Bizottság javaslata először ölti irányelv helyett rendelet formáját azzal a céllal, hogy a tagállamok és a vállalkozások számára egyszerűsítse a szabályozási környezetet és mindenekelőtt biztosítsa, hogy az abban foglalt elveket egységesen érvényre juttassák és betartsák az egész Európai Unióban.

3.2. A javaslat a hatékonyabb piacfelügyelet érdekében egy termékadatbázis létrehozását is előírja. Az egyes információk adatbázisban való rögzítése a gyártók felelőssége. Fontos hangsúlyozni, hogy ezeket az információkat a nemzeti piacfelügyeleti hatóságok kérésére a vállalkozásoknak már jelenleg is rendelkezésre kell bocsátaniuk. Az Európai Bizottság számításai szerint a vállalkozásokra nehezedő többletterhelés vélhetően minimális lesz ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. május 19-i 2010/30/EU irányelve az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről (HL L 153., 2010.6.18., 1. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. október 21-i 2009/125/EK irányelve az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapításai kereteinek létrehozásáról (HL L 285., 2009.10.31., 10. o.).

⁽⁴⁾ SWD(2015) 139.

⁽⁵⁾ COM(2015) 341 final, az Indokolás 2.3. pontja.

3.3. A javaslat a 2010/30/EU irányelvvel bevezetett, meglévő energiahatékonysági osztályozást felül kívánja vizsgálni, két okból:

- a) megállapítást nyert, hogy az A+-tól A+++-ig terjedő jelölések használatával a címkék nehezebben voltak értelmezhetők, így nem ösztönözték a fogyasztókat a jobb energiahatékonyságú termékek megvásárlására;
- b) a legnagyobb energiaosztályok már több termék kategóriában is telítettek.

Az Európai Bizottság ezért azt javasolja, hogy térjenek vissza az A-tól G-ig terjedő korábbi besoroláshoz, mivel az könnyebben értelmezhető, ez azonban a piacon forgalmazott összes termékcímke új beosztással való ellátását is magával vonja. A legjobb energiahatékonysági osztályok azonnali feltöltésével járó problémák elkerülése végett az A és B energiaosztály üresen marad⁽⁶⁾. Annak érdekében, hogy a címkék minél hiánytalanabbak és átfogóbbak legyenek, a többé-kevésbé jó energiahatékonyságú termékek jelölésére a címkéken egy sötétzöldtől pirosig terjedő színiskálát kell alkalmazni.

3.4. A javaslat rendelkezik egy hat hónapos átmeneti időszakról, amely alatt az éppen forgalomban levő termékeket az új beosztás folyamatának megfelelő végrehajtása és a fogyasztók utólagos megtévesztésének elkerülése érdekében kétféle címkével kell ellátni. A tagállamoknak ezenfelül ebben a szakaszban célzott kampányokat kell szervezniük a fogyasztók új címkehasználatról való tájékoztatása érdekében.

3.5. Az Európai Bizottság szerint az ellenőrzés és az alkalmazandó szankciók kidolgozása továbbra is a tagállami hatáskörben marad⁽⁷⁾.

3.6. Az Európai Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a jogszabály megfelelő végrehajtása érdekében felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el. A Tanács és a Parlament ezt a felhatalmazást bármikor visszavonhatja. Az Európai Bizottság minden egyes felhatalmazáson alapuló jogi aktus esetében biztosítja a tagállamok képviselőinek és az adott termékcsoport tekintetében érdekelt felek arányos részvételét. A tagállamok és az érdekelt felek e célból ad hoc konzultációs fórumon vesznek részt.

3.7. A címkézési keret következő értékelésére várhatóan nyolc éven belül kerül sor. A már forgalomban lévő termékek címkéinek felülvizsgálata öt éven belül történik, ellenben a rendelet elfogadását követően forgalmazott termékek átsorolására vonatkozóan nem állapítottak meg pontos ütemezést.

4. Általános észrevételek

4.1. Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság javaslatát, amelyhez az a felismerés vezetett, hogy az energiahatékonyságot jelölő címkézés kedvező hatást gyakorol a környezetre, a fogyasztókra, az európai vállalkozásokra és a foglalkoztatás mértékére⁽⁸⁾.

4.2. Az EGSZB tisztán szakmai szerepe mellett komoly stratégiai jelentőséget is tulajdonít az új címkézési rendszernek, mivel az közvetlenül és közvetve is befolyásolja az energiaügy különböző területeit, a belső kereskedelmet, a technológiai fejlődést, a környezetet és általánosabban véve a fenntartható fejlődést.

4.3. Az EGSZB a javaslat érdeméért ismeri el, hogy az foglalkozik a jelenleg hatályos jogszabályokból eredő problémákkal, bár ezt nem mindig kellőképp ambíciózusan és jövőbe mutatóan teszi. A javaslat az azonnal és kötelezően megoldandó problémákra összpontosít, ugyanakkor figyelmen kívül hagyja az energiakereskedelem és az energiatermelés esetleges jövőbeli fejlődését.

4.4. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy minden termék kategória esetében folytassa az energetikai osztályok szabványosítását és egyszerűsítését. Ennek ugyanis fontos szerepe lesz a – jobb minőségű termékek felértékelődését eredményező – szelektív vásárlás fogyasztók körében történő elterjedésében.

4.5. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság irányelv helyett rendelettel biztosítsa a jogszabály Európa-szerte történő hatékony, pontos és egységes végrehajtását. Ezen eszköz körültekintő alkalmazása a hatékony európai integráció folyamata szempontjából is létfontosságú.

⁽⁶⁾ COM(2015) 341 final, 7. cikk (3) bekezdése.

⁽⁷⁾ COM(2015) 341 final, 4. cikk (5) bekezdése.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Az energianélvezők termékek ökotervezési követelményei” (HL C 112., 2004.4.30., 25. o.).

4.5.1. Az EGSZB támogatja a termékadatbázis létrehozására irányuló javaslatot, mely termékadatbázis elengedhetetlen a piacfelügyelet hatékonyabbá tételéhez. Ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a fogyasztóvédelmi szervezetek számos európai államban ismételten felvetették azt a problémát, hogy a korábbi 2010/30/EU irányelvet nem hajtották végre, és ebből adódóan olyan termékek kerültek forgalomba, amelyek semmilyen energiafogyasztásra vonatkozó címkével nem voltak ellátva. A javaslat megvalósítására azért is szükség van, mert a belső piacon egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani a termékek között.

4.6. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy a termékadatbázis létrehozása fontos, de nem meghatározó eleme a megfelelő piacfelügyeletnek, és reméli, hogy a kijelölt hatóságok megerősítik az értékesítésre szánt termékek műszeres ellenőrzését, amelynek célja annak megállapítása, hogy a termék jellemzői ténylegesen megfelelnek-e a címkén feltüntetetteknek.

4.7. Az EGSZB – figyelembe véve a piacsabályozási és -felügyeleti tevékenység leginkább szakmai jellegét – arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre közös és szabványosított, kellő finanszírozású piacsabályozási és -felügyeleti képzéseket a munkavállalók és más illetékes személyek számára abból a célból, hogy a rendeletet minden tagállamban megfelelő időben és hatékonysággal lehessen végrehajtani.

4.8. Az EGSZB egyetért azzal a döntéssel, hogy vissza kell térni a korábbi, A-tól G-ig terjedő energiahatékonysági osztályozás használatához, mivel ez könnyebben értelmezhető a fogyasztók számára. Az EGSZB rámutat arra, hogy például a hűtőgépek energiafelhasználása tekintetében 42 %-os különbség van az A+++ osztályba sorolt és az A+ osztályba sorolt készülékek között, a jelenlegi címkézési rendszer azonban nem teszi azonnal nyilvánvalóvá az energiahatékonyság és a költségek tekintetében fennálló különbséget. Következésképp bizonyos termékcsoporthoz érthetően az „aki többet költ, az kevesebbet költ” elve, ami azt jelenti, hogy a magasabb kategóriájú termék megvásárlásával járó többletköltség a fogyasztók számára rövid időn belül megtérül. Ehhez mindenképp arra van szükség, hogy a címkék világosabbak, érthetőbbek és összehasonlíthatóbbak legyenek.

4.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat elsődleges célja, hogy Európa-szerte egységesen alkalmazzák, de ha egy olyan kulcsfontosságú kérdés, mint a szankciórendszer, továbbra is tagállami hatáskörben marad, az a jogszabály egyenetlen betartásához vezet, és így megghiúsítja az irányelv rendelettel való felváltására irányuló szándékot.

4.10. Összességében az EGSZB azon a véleményen van, hogy az új struktúrájú címkézési rendszer:

4.10.1. biztosítja, hogy a fogyasztók pontos, releváns és összehasonlítható információkhoz jussanak az uniós piacon forgalmazott termékek energiahatékonyságáról és -fogyasztásáról, és ezzel megalapozott, költséghatékony és környezetudatos döntést hozhassanak vásárláskor, aminek tehát mind környezetvédelmi, mind takarékosági szempontból megvan a haszna;

4.10.2. egyenlő feltételeket biztosítva segíti a termékek szabad mozgását. Ez az európai vállalkozások versenyképességét is erősíti, hiszen innovációra ösztönzi a vállalatokat, amelyek azáltal, hogy előbb léphetnek a piacra és magasabb haszonkulccsal számolhatnak, előnyt élveznek az EU-n kívüli tagállamok vállalataival szemben;

4.10.3. növeli a foglalkoztatást, feltéve, hogy az európai vállalatok elkötelezik magukat amellyel, hogy a gyártótevékenységüket a későbbiekben nem helyezik át, és így közvetve hozzájárulnak az európai gyártás és hazai fogyasztás fellendüléséhez.

5. Részletes megjegyzések

5.1. Az EGSZB úgy véli, hogy az új címkézési rendszer javulást jelent a jelenlegi jogszabályhoz képest, de nem ad teljes körű választ a fogyasztók tájékoztatás iránti igényeire. Erre – és a szénlábnyom megállapítására való – tekintettel az EGSZB azt javasolja, hogy az új címkén tüntessenek fel egyéb információkat is, például a termékek minimális élettartamát⁽⁹⁾ és a termék teljes életciklusára vonatkoztatott energiafogyasztását. Ezek az információk ugyanis elengedhetetlenek a különböző energiabesorolású termékek költségszempontból való tényleges összehasonlíthatóságához és a programozott elavulás megelőzéséhez és visszaszorításához.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Az ipari termékek élettartama és a fogyasztók tájékoztatása” (HL C 67., 2014.3.6., 23. o.).

5.1.1. További hasznos, bár a fogyasztók számára nem nélkülözhetetlen információt jelentenek például az otthonok automatizálásához használt termékek energiafelhasználásával járó többletköltségek, amelyet a címkén feltüntetett külön QR-kód segítségével lehetne táblagépről vagy okostelefonról könnyen elérhetővé tenni, ahogy azt más, kereskedelmi forgalomban lévő termékek esetén hasonló céllal már alkalmazták a tárgyak internetével kapcsolatos cselekvési terv fokozatos bevezetése érdekében⁽¹⁰⁾.

5.2. Az EGSZB azt javasolja, hogy a címkék hamisításának megakadályozása és – különösen az átmeneti időszakban – a fogyasztók megtévesztésének elkerülése érdekében újítsák meg az energetikai címkék grafikus megjelenését. Az EGSZB emellett azt javasolja, hogy azon termékosztályok esetében, amelyekbe a piacon levő termékek egyike sincs besorolva, az Európai Bizottság hagyja meg a szürke jelölést, hogy a fogyasztókat ne tántorítsák el a vásárlástól. Erre szükség van mind az alacsonyabb osztályok esetében, amelyeknél a termékek a környezettudatos tervezésről szóló irányelv értelmében kiszorultak a piacról, mind a magasabb osztályok esetében, amelyekbe a forgalomban levő termékek még nem – illetve a címkék új beosztással való ellátása miatt már nem – tartoznak bele.

5.3. Az EGSZB emlékezteti az Európai Bizottságot arra, amit korábban TEN/516. számú véleményében⁽¹¹⁾ emelt ki, de különösen az energiaszegénység problémájára, amely több mint 50 millió polgárt érint az Európai Unióban. Ez azt jelenti, hogy a szubszidiaritás elvével összhangban az Európai Uniónak mindent meg kell tennie azért, hogy a legjobb energiahatékonyságú termékek a legszegényebb és leginkább rászoruló társadalmi csoportok számára is elérhetővé váljanak. Az Európai Uniónak ugyanakkor lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy az új címkehasználat nyomán felmerülő többletköltségeket ne hárítsák automatikusan a kiskereskedőkre vagy a végfelhasználókra.

5.3.1. Több európai állam alkalmaz már sikeresen bevált gyakorlatokat a szubszidiaritás és másodlagos energiafordozók hozzáférhetősége területén. Ezek egyike, hogy a legjobb energiahatékonysági osztályba sorolt termékek esetében azok költsége a jövedelemadó-bevallásban leírható. A tagállami bevált gyakorlatokon túlmenően azonban, legyenek azok bármennyire is hasznosak és fontosak, az EGSZB reméli, hogy tekintettel az energiahatékonyság kérdésének súlyára, az Európai Unió – és különösen az Európai Tanács – a gyakorlatban a szubszidiaritás elvét szem előtt tartva latba veti tekintélyét, és lépéseket tesz egy olyan egységes stratégia kidolgozására, amely minden európai polgárnak szerepet szán az „energiaforradalomban”.

5.4. Az EGSZB szerint a „mindenki számára történő tervezés” elvéhez hasonlóan – amely elősegíti a bárki által használható termékek tervezését – a címkéket is mindenki – de különösen a fogyatékosággal élő polgárok – számára érthetővé kell tenni.

5.5. Az EGSZB meglepetten állapítja meg, hogy nem létezik kimondottan az online kereskedelemre vonatkozó stratégia, holott annak forgalma folyamatosan nő, és egyike azoknak a területeknek, ahol a termékek összehasonlíthatósága és a piacfelügyelet a legösszetettebb és a legnehezebb feladat. Amint arról a MarketWatch piacfigyelő szervezet is beszámolt, az interneten értékesített termékeknek mindössze 23 %-a van ellátva a megfelelő címkével. Ez a piac torzulását mutatja, ami a vállalkozásokra és a fogyasztókra nézve egyértelműen hátrányos.

5.5.1. Az EGSZB megjegyzi, hogy az energiával kapcsolatos termékek internetes címkézéséről szóló jelenlegi felhatalmazáson alapuló 518/2014/EU rendeletet, amely 2015. január 1-jén lépett hatályba, nem kapcsolták megfelelően össze az új rendeletjavaslattal. Ez ugyanis többek között azt írja elő, hogy a címke csak az új termékek esetében kötelező, a már forgalomban lévő termékek esetében önkéntes alapon biztosítható. Ezenkívül nem foglalkozik a piacteres weboldalak problémájával, amelyeken a fogyasztó gyakran tudtán kívül olyan harmadik személyek által kínált terméket vásárol, akiknek a hamis vagy pontatlan hirdetéséért a weboldal nem vonható felelősségre.

5.6. Az EGSZB megállapítja, hogy sem a jelenlegi, sem az új címkézési rendszer nem foglalkozik az újrahasznosított másodlagos energiafordozókkal. Ezzel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy a jogi kiskapuk elkerülése és mindenekelőtt a környezettudatos tervezésről szóló irányelv és a körkörös gazdaságra vonatkozó bizottsági közlemény közötti nagyobb összhang megteremtése végett helyénvaló és szükséges az ilyen energiafordozók piacának szabályozása⁽¹²⁾. Az EGSZB itt utalni kíván a programozott elavulással szemben korábban kifejtett véleményeire is, amelyekben tartósabb és ellenállóbb termékek forgalmazását szorgalmazta⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A tárgyak internete – Cselekvési terv Európáért” (HL C 255., 2010.9.22., 116. o.).

⁽¹¹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Az energiaszegénység megelőzését és leküzdését célzó összehangolt európai fellépés” (HL C 341., 2013.11.21., 21. o.).

⁽¹²⁾ COM(2014) 398 final. Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Úton a körkörös gazdaság felé” (HL C 230., 2015.7.14., 91. o.).

⁽¹³⁾ Lásd a 9. lábjegyzetet.

5.7. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet a harmadik országokból behozott termékekre az európai termékeknek a tisztességtelen verseny esetlegesen felmerülő formáival szembeni védelme érdekében. Az EGSZB különösen arra kéri az Európai Bizottságot, hogy indítson nagyszabású kampányt a címkehamisítás ellen, nehezítse a címkek hamisítását, fokozza a szubjektív és objektív megfelelésre irányuló ellenőrzéseket, és nyilvánvaló hamisítás esetén szankcionálja az importőrt, és vonja vissza a terméket a piacról.

5.8. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Unió energiahatékonysági célkitűzéseinek eléréséhez létfontosságú a fogyasztók tájékoztatása arról, hogy hogyan vásároljanak, és hogyan használják a termékeket. A tagállamoktól joggal várható el, hogy központi szerepet vállaljanak a célzott tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok szervezésében. Az EGSZB mindazonáltal a hatékonyabb és a szélesebb nyilvánosságot elérő kommunikációra tekintettel a szervezett civil társadalom – és különösen a kiskereskedők – tagállami és európai szintű bevonását szorgalmazza ⁽¹⁴⁾.

5.8.1. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a fogyasztók jobb tájékoztatása és figyelmük felkeltése érdekében a reklámokban kötelező jelleggel szerepeljen az adott termék energiacímkeje, vagy ha ez nem lehetséges, legalább a kérdéses energiasztály ⁽¹⁵⁾.

5.9. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a termékcímkek új beosztással való ellátásához szükséges átmeneti időszak bizonyos aspektusait felül kell vizsgálni. A rendelet megállapítja, hogy a fent említett hat hónapos időszak lejártakor egy hét elegendő a kettős címkézéstről a kizárólag az új rendszer szerinti címkézésre való átállásra, amelyben már csak az új rendszer szerint címkézett termékek forgalmazhatók. Ez a határidő túlságosan rövid és nem életszerű, az EGSZB ezért kéri annak meghosszabbítását 30 napra, a törvények értelmében ugyanis ennyi idő áll a vállalkozások rendelkezésére a leltár elkészítésére is.

5.10. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat illetően körültekintően és megfontoltan járjon el. Különösen reméli, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok körét világosan meghatározza, hogy az Európai Parlament általi ellenőrzést garantálja és mindenekelőtt hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadását mindig megfelelő egyeztetés, valamint a tagállamok és az érdekelt felek bevonása kíséri ⁽¹⁶⁾.

5.11. Az EGSZB az Európai Bizottság, a tagállamok és az érdekelt felek közötti strukturált párbeszéd kialakításához megfelelőbbnek tartja egy ad hoc konzultációs fórum felállítását.

5.12. Az EGSZB úgy véli, hogy a címkézési keret felülvizsgálatára megállapított nyolcéves időszak ésszerű, bár a hatás és a végrehajtás aktuális helyzetének átfogó értékelése érdekében középtávon is támogatja egy alapos értékelés elvégzését. Egy ilyen jellegű kezdeményezés annál is inkább helyénvaló lenne, mert a jelenlegi javaslat az irányelvtől egy rendelet irányába kíván elmozdulni.

5.13. Az EGSZB létfontosságúnak tartja, hogy határozzanak meg egy egyértelmű és stabil mechanizmust a kategóriába sorolásra annak érdekében, hogy a piac technológiai fejlődése miatt szükségessé váló későbbi kategorizálások gazdaságosak, pontosak és vitáktól mentesek legyenek. Ezért úgy véli, hogy az újraosztályozást csak akkor kell elvégezni, ha arra valóban szükség van, és csak akkor, ha a piac legalább 20 %-át „A” energiasztályú termékek teszik ki.

Kelt Brüsszelben, 2016. január 20-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB tanulmánya a civil társadalomnak a megújuló energiáról szóló uniós irányelv végrehajtásában játszott szerepéről
Főelőadó: Lutz RIBBE, 2015. január.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 341 final, (10) preambulumbekzdés és 3. cikk (3) bekezdés a) pont.

⁽¹⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok” (HL C 13., 2016.1.15., 145. o.).